

یادداشت

در روز 6 ژوئن 2011 برابر 16 خرداد 1390 در یکی از نشست های جانبی شورای حقوق بشر سازمان ملل مستنداتی از جانب "فعالان کانون ایران آزاد" در زمینه نقض گسترده و فاحش حقوق کارگران و حقوق بگیران در جمهوری اسلامی ایران از طرف آقای البرز دماوندی یکی از فعالین "کانون ایران آزاد" و نهاد: "کانون همبستگی با کارگران در ایران - ایالت نورد راین وستفالن (آلمان)" ارائه گردید که در زیره اطلاع شما خوانندگان عزیز میرسد:

متن سخنان آقای البرز دماوندی

کانون همبستگی با کارگران در ایران - ایالت فعال حقوق بشر از "کانون ایران آزاد" و "نورد راین وستفالن (آلمان)"
در مورد نقض گسترده حقوق کارگران در ایران

گزارشی از نقض گسترده حقوق کارگران در ایران
برای ارائه به شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد
ژوئن 2011

این گزارش از سه بخش تشکیل شده است:

بخش 1: تشدید فقر اقتصادی کارگران طی 5 سال گذشته

بخش 2: عدم امنیت شغلی روزافزون، فقدان ایمنی در محل کار و حذف یا کاهش شدید بیمه های اجتماعی و بیمه بیکاری

بخش 3: نقض ابتدایی ترین حقوق انسانی کارگران شامل حق آزادی بیان، آزادی اجتماعات و تشکل های مسالمت آمیز

بخش 1

تشدید فقر اقتصادی کارگران طی 5 سال گذشته

در ابتدا بد نیست نگاهی کوتاه به نیروی کار فعال در ایران داشته باشیم. بر اساس آمارگیری های مرکز آمار ایران وضع نیروی کار طی سال های اخیر به قرار زیر بوده است

جدول 1 – مرکز آمار ایران – نتایج آمارگیری نیروی کار سال های 1385 – 1386 – 1387

براساس این آمار می توان نمودار زیر را از وضعیت کارگران و حقوق بگیران عادی مانند کارمندان، معلمان، پرستاران، تکنسین ها و ... تهیه کرد

نمودار 1 – بر اساس جدول 1

همان طور که از جدول برمی آید، کارگران شهری و روستایی، کارمندان، معلمان، دفترداران، پرستاران، تکنسین ها، حسابداران و ... در سال 1387 نزدیک به 12 میلیون نفر از نیروی کار فعال در ایران را تشکیل می داده اند. این تعداد با احتساب خانواده های شان حدود 48 میلیون نفر می شوند

طی سال های اخیر این 48 میلیون نفر در معرض شدیدترین ناملایمات و فشارهای زندگی قرار داشته اند. این ها کسانی هستند که معمولن حقوق های ثابتی دریافت می کنند و منابع درآمدی دیگری هم ندارند. براساس اطلاعات مرکز آمار ایران بیش از نیمی از این افراد بیش از 48 ساعت در هفته کار می کنند تا بتوانند زندگی خود و خانواده شان را تامین کنند. بند 3 ماده 22 بیانیه جهانی حقوق بشر می گوید که

او و خانواده اش را موافق کسی که کار می کند حق دارد مزد منصفانه و رضایت بخشی دریافت دارد که زندگی هر با دیگر وسایل حمایت اجتماعی کامل شود حیثیت و کرامت انسانی تأمین کند و در صورت لزوم

این بند آشکارا از سوی حکومت جمهوری اسلامی نادیده گرفته شده و با وضع قوانین و دستورالعمل های اجرایی دامن نقض می شود

نگاهی به هزینه زندگی متوسط در ایران و مقایسه آن با حداقل دستمزدهایی که توسط دولت جمهوری اسلامی برای پرداخت به این گروه عظیم از کارگران و مزدبگیران تعیین شده است، شکاف وسیعی را نشان می دهد که طی سال های اخیر هرچه وسیع تر شده است

نمودار 2 [1]

همان گونه که دیده می شود، حداقل دستمزد کارگران، کارمندان، معلمان، پرستاران و دیگر مزد و حقوق بگیران بسیار **موافق حیثیت و کرامت** " از یک زندگی متوسط مطابق با استانداردهای زندگی انسانی یا به قول بیانیه حقوق بشر به دور است " **انسانی**

کمیتة مزد استان تهران هم معتقد است که حداقل مزد هر کارگر در استان تهران باید يك ميليون و 359 هزار و 435 [تومان باشد]. [2]

و این تازه کسانی هستند که شغلی و درآمدی دارند. خیل عظیم بیکاران که هر روز هم بر تعدادشان افزوده می گردد، از این حداقل هم محروم می باشند. بر اساس بند 1 ماده 25 بیانیه حقوق بشر

و خانواده اش، به ویژه از حیث هر شخصی حق دارد که از سطح زندگی مناسب برای تأمین سلامتی و رفاه خود خدمات اجتماعی ضروری برخوردار شود؛ همچنین حق دارد که در خوراک، پوشاک، مسکن، مراقبت های پزشکی و اراده ی خویش بیماری، نقض عضو، بیوگی، پیری یا در تمام موارد دیگری که به عللی مستقل از مواقع بی کاری، بهره مند گردد وسایل امرار معاشش را از دست داده باشد، از تأمین اجتماعی

و بند 1 ماده 23

و رضایت بخشی برای کار خواستار باشد هر شخصی حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه برگزیند، شرایط منصفانه و در برابر بی کاری حمایت شود

نرخ بیکاری در چند سال گذشته بر اساس داده های مرکز آمار ایران

البته برآوردهای غیررسمی نرخ بیکاری را بسیار بیش از این ها و تا دوبرابر این ارقام اعلام کرده اند. اما حتی با پذیرش این نرخ بیکاری رسمی، در سال 1387 که با کمترین نرخ بیکاری مواجه بوده ایم تعداد بیکاران به 2400000 نفر بالغ می گردد که با احتساب خانواده های شان نزدیک به 10 میلیون نفر را در بر می گیرد. در این سال مطابق آمار مرکز آمار ایران تنها 3.1 درصد [3] از این بیکاران از بیمه بیکاری استفاده می کرده اند و 96.9 درصد فاقد بیمه بیکاری بوده اند. یعنی بیش از 9.5 میلیون نفر فاقد هرگونه درآمد رسمی یا هر گونه بیمه بیکاری، درمانی و بازنشستگی بوده اند

و این هنوز کل ماجرا نیست، حتی نیمی از فاجعه زندگی کارگران و حقوق بگیران در ایران، یعنی کشوری با درآمد سالانه نفتی بیش از 100 میلیارد دلار، نیست

در بند 1 ماده 23 از شرایط منصفانه و رضایت بخش برای کار سخن به میان آمده است. در سال های اخیر و به برکت قوانین ضد کارگری مصوب در مجلس شورای اسلامی، بخش وسیعی از حقوق بگیران امنیت شغلی خود را از دست داده اند. رشد روزافزون قراردادهای موقت کار و قراردادهای سفیدامضا باعث از بین رفتن امنیت شغلی بخش وسیعی از حقوق بگیران شده است. اصغر برشان نماینده سابق کارگران در شورای عالی کار می گوید

اطلاع رسانی صبا به نقل از ایسنا، اصغر برشان - نماینده سابق کارگران در شورای عالی کار - در به گزارش پایگاه آمارهای موجود تعداد کارگران قراردادی کشور به 80 درصد رشد مورد کارگران قراردادی کشور با بیان اینکه طبق

بر این، سمت و

اعتلای فرهنگ کار سوق قوانین متاسفانه سمت و سوق تجاری و وارداتی شده است نه

امضا دغدغه خاطر ما این است که در بسیاری از واحدها در قراردادهای کار، فرم سفید وی ادامه داد: در حال حاضر [4] کارگر این را به اجبار می‌پذیرد و فرم تسویه حساب از کارگر می‌گیرند که به دلیل شرایط بازار کار

ویژگی های این قراردادها

این قراردادها بسیار کوتاه مدت و موقت هستند، گاهی حتی کمتر از یک ماه (در واقع 29 روز) برای فرار از مقررات استخدام کارگر.

قبل از عقد قرارداد از کارگران فرم تسویه حساب می‌گیرند. یعنی کارگر قبل از استخدام فرمی را امضا می‌کند که بر اساس آن تمام حقوق و مطالبات خود را در صورت اخراج دریافت کرده است و هیچ ادعایی ندارد. بدین ترتیب کارفرما در هر لحظه که بخواهد می‌تواند کارگر را بدون پرداخت هیچ هزینه ای اخراج کند. به طور کلی قراردادهای کار که حدود 80 درصد کارگران را شامل می‌شود به انواع زیر تقسیم می‌شود

قراردادهای زیر یکسال

قراردادهای زیر شش ماه

قراردادهای زیر سه ماه

قراردادهای 29 روزه

قراردادهای 10 روزه

قراردادهای تمامی سفید که تنها امضای کارگر بر پای آن است و کارفرما بسته به موقعیت هر چه بخواهد در آن می‌نویسد.

قراردادهای شفاهی که هیچ تعهدی را برای کارفرما ایجاد نمی‌کند.

در سایت رسمی مجلس شورای اسلامی از قول علیرضا محجوب، دبیرکل خانه کارگر ایران و کسی که مدعی نمایندگی کارگران ایران است، هر چند که نه توسط کارگران، بلکه توسط جمهوری اسلامی تعیین شده است، نقل شده است که: 60 [درصد قراردادهای کار شفاهی هستند]. 5]

بدین ترتیب کارگر همیشه و در همه حال در معرض اخراج قرار دارد و هیچ گونه امنیت شغلی نخواهد داشت. آیا این است معنی شرایط منصفانه و رضایت بخش که در بیانیه ذکر شده است.

اما حتی این هم هنوز تمام ماجرای بی حقوقی و فلاکت کارگران و مزدبگیران نیست. شرکت های دولتی و خصوصی به بهانه های مختلف و عمدتاً به بهانه کمبود نقدینگی، از پرداخت به موقع این حقوق های ناچیز هم، که همان گونه که دیدیم بسیار از هزینه های زندگی عقب تر است، طفره می‌روند. در سال 89، همانند سال های پیش از آن، ده ها هزار کارگر از دریافت حقوق خود محروم بودند. در بعضی از موارد مانند کارخانه نساجی کاشان (به نقل از گرانمایه پور نماینده کاشان در مجلس شورای اسلامی)، تا زمان تهیه این گزارش، کارگران 30 ماه بود که که حقوق خود را دریافت نکرده بودند. [6] کارگران کارخانه لوله سازی خوزستان 18 ماه در این وضع بودند. [7] دبیر اجرایی خانه کارگر نیشابور در یک مصاحبه مطبوعاتی اعلام کرد که 15 درصد کل کارگران نیشابور به طور متوسط 4 ماه حقوق دریافت نکرده اند. [8]

جدول زیر برخی از این موارد را نشان می دهد:

و این تازه بخشی از کارگاه ها و شرکت هایی است که حقوق کارگران شان در سال 1389 به تعویق افتاده است. بسیاری از کارگران هستند که عیدی، پاداش و اضافه کاری خود را مدت هاست که دریافت نکرده اند و جرات اعتراض هم ندارند. چماق قراردادهای موقت و سفیدامضا هم بر سر آن هاست

از موارد دیگر نقض گسترده حقوق انسانی کارگران و حقوق بگیران که توسط خود حکومت اسلامی انجام شده است، حذف کلیه کارگران نقاش سراسر کشور از شمولیت قانون بیمه های اجباری است. [9] یعنی حدود 300 هزار نفر از کارگران به یک باره و با یک تصمیم از پوشش تامین اجتماعی خارج می گردند و معلوم نیست اگر این کارگران یا یکی از اعضای خانواده شان بیمار شود، با توجه به هزینه های سرسام آور درمان، چه باید بکند. یا در صورت بیکار شدن چگونه باید تا زمانی که شغل مناسبی پیدا کند، زندگی خود و خانواده اش را تامین کند

البته باید توجه داشت که این قانون در بسیاری از مواردی هم که ظاهرش شمولیت دارد، اجرا نمی شود. جواد اکبری دبیر اجرایی خانه کارگر استان کرمانشاه می گوید که علیرغم تصویب مجلس شورای اسلامی، قانون بیمه کارگران ساختمانی در کرمانشاه اجرا نمی شود. [10] یا مثلن مصوبه افزایش دستمزد های سال 1389 در مورد 1.5 میلیون کارگر خباز استان تهران به مورد اجرا در نیامد. [11] اکثر کارگران خباز روزی 16 ساعت کار می کنند

بخش دوم

عدم امنیت شغلی روزافزون، فقدان ایمنی در محل کار و حذف یا کاهش شدید بیمه های اجتماعی و بیمه بیکاری

اکنون که اندکی با شرایط کار در ایران آشنا شدیم، به موضوع ایمنی و بهداشت محیط کار در کارگاه ها و کارخانه های دولتی و خصوصی نظری می افکنیم. بهداشت و ایمنی در محیط های کاری در ایران بسیار پایین است و به هیچ وجه در حد استانداردهای جهانی نیست. این موضوع صدمات فراوانی را برای کارگران به همراه دارد

۱۳۸۳ نفر و در سال ۲۸۳ هزار و ۱۶، ۱۳۸۲ در گزارش سالهای اخیر سازمان تأمین اجتماعی می خوانیم در سال هزار کارگر آسیب ۲۰ بیش از ۱۳۸۴ نفر جان باخته اند. در سال ۸۳ هزار نفر در حین کار دچار حادثه شده اند و ۱۸ هزار مورد ۲۳ درصد تعداد حوادث کار ۹ با رشد معادل ۱۳۸۶ هزار و در سال ۲۱، بیش از ۱۳۸۵ دیده اند. در سال نفر گزارش شده ۳۱۵ حادثه کار، ثبت شده است که سهم زنان فقط ۱۳۴ هزار ۲۲ جمعا، ۱۳۸۷ شده است. در سال است. با اوج گیری حوادث شغلی و ناامن بودن محیط های کار در کشورمان دولت آقای احمدی نژاد دست به یک "ابتکار هزار و ۹ بهبود یافته، آمار حوادث شغلی را فقط ۱۳۸۸ جالب!" می زند و برای این که نشان دهد شرایط کار در سال نفر اعلام می کند. در گزارش خبرگزاری کار ایران می خوانیم این آمار مربوط به بیمه شدگان است و در سال ۸۵۹ زن کارگر آسیب دیده اند. آیا برآستی این آمارها تمام حوادث شغلی و فضای ناامن محیط های کاری را ۱۵۹ گذشته فقط [نشان می دهد؟] 12

در ۸۹ ماهه ابتدای سال ۹ در نفر از بیمه شدگان این سازمان ۱۶۳۸۵ اساس آمار سازمان تامین اجتماعی تعداد بر حین کار دچار حادثه شده اند

مورد از کار ۱۶۷ در محل کار و مورد فوت سهم کارگران از حادثه ۷۷ میان بیمه شدگان سازمان تامین اجتماعی از [13] مورد نیز نقص عضو بوده است ۷۴۴ مورد از کار افتادگی جزئی، ۲۶۲ افتادگی کامل،

بر اساس آمار همین سازمان تامین اجتماعی، در ۸۰ درصد از این موارد، مقصر کارفرما بوده است. این آمار تنها مربوط به کارگران بیمه شده است و سایر کارگرانی که تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی قرار ندارند، و تعدادشان هم بسیار زیاد است، در این آمار منظور نشده اند. محمد صفوی، کارشناس حوادث ضمن کار در کانادا و فعال سابق سندیکایی در ایران، درباره آمارهای ناشی از حوادث ضمن کار به رادیو فردا می گوید

در مورد آمار حوادث شغلی باید گفت آمارهای دولتی که هر سال بیرون می آید بازتاب واقعیت های: محمد صفوی
تأمین اجتماعی منتشر می کند شامل مواردی است که زیر حوادث شغلی در ایران نیست، زیرا آمارهایی که سازمان
قانون کار درصد از نیروی کار خارج از ۸۰ بیمه اجتماعی قرار دارند، درحالی که اکنون پوشش خدمات اجتماعی یا
هستند و بخش زیادی از حوادث کارگری در جایی ثبت نمی شود
کارگران روزمزد، فصلی و پروژه ای حوادث شغلی کارگرانی که در بخش ساختمانی یا کشاورزی فعالیت می کنند و یا
بخش از کارگران بیشترین آمار قربانیان حوادث شغلی را دارند، ولی در درجایی بازتاب پیدا نمی کند. در واقع این
دولتی اثری از این بخش نمی بینیم آمارهای

سال پیش خصوصی شد که زیر پوشش خدمات سازمان تامین اجتماعی هم قرار به عنوان مثال معادن کرمان چند
هم اتفاق مشابهی رخ داد ۱۳۸۵ انفجاری در معدن باب نیزو اتفاق افتاد و به دنبال آن در سال ۱۳۸۴ در سال ندارد
گفته دبیر اجرایی خانه کارگر شهر کرمان، هنوز این کارگران و خانواده و تعداد دیگری از کارگران کشته شدند. اما به
[14] نتوانستند بابت این حوادث خسارتی دریافت کنند و همچنان سرگردان هستند هایشان

در آذرماه سال 1389 معدن اشکیلی در کرمان ریزش کرد و طی آن 5 کارگر زیر آوار ماندند و جان سپردند. [15] از
این گونه حوادث به خصوص در بخش معدن و بخش ساختمان بسیار اتفاق می افتد و هیچ مرجعی هم پاسخگو نیست.
دولت اسلامی نه تنها نظارتی بر ایمنی این بخش ها ندارد، بلکه اعتراض کارگران به عدم ایمنی محل کار را نیز
سرکوب می کند

اما عدم ایمنی محل کار تنها عامل مرگ و میر یا نقص عضو و از کارافتادگی کارگران ایران نیست. پایین بودن سطح
بهداشت محیط کار، نبود تهویه مناسب در محل کار، عدم توجه کارفرما به تامین پوشش مناسب و ... باعث می شوند که
کارگران در معرض انواع بیماری ها و خطرات محیط کار قرار بگیرند. مثلن تنها به دو نمونه زیر توجه کنید

بخش بیماری های پوستی دانشگاه شهید صدوقی یزد پژوهشی از کارگاه های قالی بافی یزد انجام داد و نتایج زیر را به
دست آورد

درصد قالی و گلیم بافان یزد زن هستند. نیمی از آنان زیر 16 سال سن دارند و بین 12 تا 16 ساعت در روز کار 92
می کنند. در بین آنان بیش از 10 نوع بیماری پوستی، عضلانی و استخوانی تشخیص داده شده است. در برخی موارد
[16] استخوان انگشت بافندگان تغییر شکل داده اند

و این تنها محدود به یزد نیست. محمد صفوی در پژوهشی که در مورد 283 کارگاه قالی بافی در اصفهان انجام داد پی
برد که بیماری های تنفسی، سردرد شدید، ناراحتی های چشمی، امراض پوستی و ناراحتی های عصبی و روانی در
[میان زنان کارگر شیوع فراوانی دارند. (زنان کارگر، قربانیان خاموش حوادث شغلی - محمد صفوی) 17]

آزار جنسی زنان کارگر در محیط‌های کار

افزون بر تبعات ویرانگر و زندگی سوز حوادث شغلی و محیط‌های ناایمن کار در کشور، مسئله آزار جنسی زنان سازمان جهانی کار، ۱۱۱ کارگر نیز از معضلات و گرفتاریهای همیشگی کارگران زن در ایران است. طبق کنوانسیون آزار و اذیت جنسی و اعمال خشونت در محیط‌های کار جزء شرایط «غیرایمنی کار» طبقه‌بندی شده است. زنان کارگر جدا از این که مثل همکاران مرد خود قربانی حوادث گوناگون شغلی می‌شوند، لیکن به خاطر زن بودن قربانی آزار و در محیط کار قرار می‌گیرند. در گزارشی می‌خوانیم: «زنان به خاطر فشار مالی یا مجبورند که به اذیت جنسی درخواست برخی از کارفرمایان تن در دهند یا فشار مالی را با تمام عوارض روحی و روانی‌اش تحمل کنند. برای نمونه درصد از آگهی دهندگان (کارفرمایان) خواهان کار نامشروع با متقاضیان زن هستند.» (شراره کاکاوند روزنامه‌ی ۶۸ [۲۲۰۶] ۱۸ ایران شماره‌ی

با توجه به موارد فوق الذکر، به نظر می‌رسد که وضع زندگی کارگران و حقوق بگیران در ایران، چه از نظر درآمد و چه از نظر بیمه‌های اجتماعی، بیمه بیکاری و بازنشستگی و همین‌طور بهداشت و ایمنی محیط کار به مراتب از استانداردهای جهانی به دور است و به هیچ وجه با حیثیت و کرامت انسانی، که در بیانیه جهانی حقوق بشر بر آن تاکید شده است، تطابق ندارد.

بخش سوم

نقض ابتدایی‌ترین حقوق انسانی کارگران شامل حق آزادی بیان، آزادی اجتماعات و تشکل‌های مسالمت آمیز

جمهوری اسلامی طی بیش از سی سال حاکمیت خود همیشه تلاش کرده است با سرکوب و دستگیری کارگران مبارز، روند شکل‌گیری و رشد تشکلات واقعی کارگری را با مانع مواجه سازد. این سرکوب‌ها و دستگیری‌ها در سال ۱۳۸۹ به اوج خود رسید. در این سال دست کم ۵۱ فعال کارگری دستگیر و روانه زندان شدند. ۱۴ نفر دیگر از فعالان کارگری احضار و مورد بازجویی قرار گرفتند و در مجموع ۴۱۱ ماه زندان برای این کارگران مبارز صادر شد. این ۵۱ نفر علاوه بر کارگران مبارزی بودند که از سال‌ها قبل در زندان به سر می‌بردند. اسامی تعدادی از کارگرانی که روانه زندان شدند به قرار زیر است:

هاله صفرزاده، همایون جابری، مهدی فرحی شاندیز، علیرضا اخوان، سعید ترابیان، بهنام ابراهیم زاده، محمد اشرفی، پدرام نصرالهی، کاوه، کوروش و کیانوش گل محمدی، عمر اسماعیل پور، صدیق خسروی، ابراهیم اسماعیلی، رضا رخشان، امید شجاعی، افشین ندیمی، غلامرضا غلامحسینی، رضا شهابی، علی نجاتی و خالد حسینی

از سویی تعدادی از فعالان کارگری از جمله سلام قادری، خالد اسدی، آزاد حسینی، اسعد مولود زاده، محمد اسماعیل ونندی، آزاد منیرنیا، خسرو بوکانی، پژمان رحیمی، صدیق کریمی، فؤاد کیخسروی و بهزاد عرب گل احکام زندان دریافت کرده‌اند. رقم کارگرانی که به دادگاه‌ها فراخوانده شده و با پرونده‌سازی روبرو شده‌اند بالغ بر ۳۰ نفر می‌باشد.

سرکوب تنها به کارگران فعال و مبارز محدود نمی شود و دامان خانواده های آنان را نیز می گیرد. نیروهای امنیتی، علاوه بر این همه سرکوبگری و تضییقات، با تهدید و اعمال فشار بر خانواده علی نجاتی و نیز خود او در درون زندان، سعی کردند بیشترین فشار را روی رئیس هیئت مدیره سندیکای نیشکر هفت تپه متمرکز کنند. مورد دیگر منصور اسانلو رئیس سندیکای کارگران شرکت واحد است که یکی از سرشناسترین زندانیان کارگری در ایران می باشد. او سال گذشته را نیز در زندان به سر برد و در عین حال و در غیاب وکیل با اتهامی تازه مجدداً به یک سال حبس محکوم شد که اجرای آن از پایان محکومیت فعلی او آغاز می شود. این در حالی است که منصور اسانلو از انواع بیماری ها در زندان رنج می برد و خانواده او در بیرون از زندان مورد آزار و اذیت نهادهای امنیتی قرار دارند. برادر او، افشین اسانلو نیز در آذرماه مدتی بازداشت شد. سال گذشته ماموران امنیتی عروس او ربودند و پس از ضرب و شتم شدید، شبانه در یکی از خیابان های تهران رها کردند.

بیشتر کارگران زندانی و یا آن دسته که به دادگاهها احضار شده اند و برخی نیز احکام زندان دریافت کرده اند از اعضای تشکل های کارگری می باشند که این تشکل ها نیز در معرض سرکوب قرار دارند. مهم ترین این تشکل ها عبارتند از

اتحادیه کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه ، اتحادیه کارگران شرکت نیشکر هفت تپه، کانون مدافعان حقوق کارگر ، اتحادیه آزاد کارگران ایران، کمیته هماهنگی برای کمک به ایجاد تشکل های کارگری. این نهادهایی هستند که در ارتباط با حقوق کارگران فعالیت می کنند اما جمهوری اسلامی حاضر به تحمل فعالیت های قانونی و انسان دوستانه این نهادها نیست.

این رفتار جمهوری اسلامی در مغایرت کامل با بند 4 ماده 23 بیانیه حقوق بشر قرار دارد که می گوید

بپیوندند منافع خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهد و یا به اتحادیه های موجود هر شخصی حق دارد که برای دفاع از

جمهوری اسلامی علیرغم این که منشور حقوق بشر را امضا کرده است، در عمل همان گونه که در بالا دیدیم، در موارد متعددی آن را نقض می کند.

یکی از مهم ترین موارد نقض حقوق بشر، انکار حق تشکیل اتحادیه های کارگری و سرکوب شدید آن هاست. اتحادیه کارگری به عنوان ساده ترین و بدیهی ترین تشکل کسانی که در یک جا، یا در یک صنف معین کار می کنند، برای پیشبرد منافع گروهی آنان در مذاکره و مواجهه با کارفرمایان و دولت، چیزی است که در تمام دنیای متمدن پذیرفته شده و حتی مورد تشویق قرار می گیرد. در ایران این حق نه تنها از سوی صاحبان قدرت به رسمیت شناخته نمی شود، بلکه به شدت با آن برخورد می شود.

فصل 6 قانون کار جمهوری اسلامی به تشکل های کارگری و کارفرمایی اختصاص دارد. در ماده 131 این قانون آمده است که

131 ماده

مشروع و منافع حقوق حفظ منظور به و ایران اسلامی جمهوری اساسی قانون و ششم بیست اصل اجرائی در مشمول کارگران باشد، منافع جامعه حفظ متضمن خود که کارفرمایان، و کارگران اقتصادی وضع و بهبود قانونی نمایند صفی انجمنهای بهتشکیل مبادرت میتوانند صنعت یا حرفه یک و کارفرمایان کار قانون

1 تبصره

انجمنهای تشکیلیکانون به نسبت میتوانند صنفی انجمنهای قانونی و محوله وظایف انجام در هماهنگی منظور به نمایندگی اقدام کشور کل در صنفی انجمنهای عالی کانون و استان در صنفی

در این ماده ظاهر حق کارگران در ایجاد اتحادیه کارگری به رسمیت شناخته شده است و حتی تشکیل کانونی از انجمن های صنفی در سطح استان و در سطح کشور در نظر گرفته شده است. اما در تبصره 4 همین ماده آمده است که

4 تبصره

را نمایندگوارگران یا صنفی انجمن کار، اسلامی شورای مورد سه از یکی میتوانند فقط واحد، یک کارگران باشند داشته

و از آن جا که جمهوری اسلامی خود دست به تشکیل شوراهای اسلامی کار زده است که اعضای آن کاملن زیر نظر دولت انتخاب می شوند، با اتکا به این قانون به کارگران اجازه نمی دهد تا تشکل مستقل خود را تشکیل دهند و کارگران در صورت تخطی از آن به شدت مورد سرکوب قرار می گیرند. دو نمونه آشکار یکی اتحادیه کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه، و دیگری اتحادیه کارگران نیشکر هفت تپه است که هر دو تشکل به شدت از طرف نیروهای امنیتی و اطلاعاتی در همکاری با خانه کارگر و شوراهای اسلامی مورد هجوم قرار گرفتند و اعضای هیات مدیره این اتحادیه ها به زندان افکنده شدند

یکی دیگر از مهم ترین ابزارهای سرکوب تشکل های مستقل کارگری، خانه کارگر ایران است که توسط دولت اسلامی تشکیل و مورد حمایت قرار می گیرد. خانه کارگر در پیوند با شوراهای اسلامی اساسن برای جلوگیری از شکل گیری هرگونه تشکل واقعی که در پی حفظ منافع کارگران باشد، تشکیل گردیده و در موارد متعددی از اعضای چماق به دست آن برای حمله به اجتماعات کارگری و ضرب و شتم شدید کارگران استفاده شده است

متاسفانه سازمان جهانی کار بدون توجه به این که این دو تشکل، شورای اسلامی کار و خانه کارگر ایران، هر دو تشکلاتی دولتی هستند و نه منتخب کارگران ایران، نمایندگانی از این دو تشکل را به نود و سومین اجلاس اش در ژنو دعوت کرده است. این کار از طرف نهادهای کارگری در ایران و خارج از ایران به شدت مورد انتقاد قرار گرفته است. همکاری سازمان جهانی کار با نمایندگان جمهوری اسلامی، به خصوص پس از سرکوب های گسترده دو سال گذشته و با توجه به این که بسیاری از فعالان کارگری و نمایندگان منتخب کارگران اکنون در زندان و تحت فشار دستگاه های امنیتی و اطلاعاتی جمهوری اسلامی قرار دارند، به اعتبار این سازمان در میان کارگران ایران به شدت لطمه زده است.

هم اکنون یکی از خواسته های عاجل کارگران ایران، اخراج این نمایندگان دروغین کارگران و جایگزینی آنان با نمایندگانی است که از سوی جامعه کارگری ایران در انتخاباتی آزاد برگزیده شده باشند تا بتوانند موقعیت و خواسته های واقعی کارگران و حقوق بگیران در ایران را در مجامعه جهانی بازتاب دهند

ضمیمه

مختصری در باره تاریخچه اتحادیه های کارگری و قانون کار در ایران

۳ توسط مجلس شورای ملی تصویب شد. تصویب این قانون در نتیجه مبارزات پیگیر ۱۳۲۵ اولین قانون کار ایران در اتحادیه کارگری در ایران بود که " شورای متحده مرکزی اتحادیه‌های کارگران و زحمتکشان ایران" را تاسیس کرده تصویب و به مجلس فرستاد اما مجلس دو سال بعد حاضر به بررسی آن ۱۳۲۳ بودند. دولت لایحه قانون کار را در سال شد. شرکت نفت انگلیس حاضر به پذیرش این قانون نشد و در پی آن با اعتصاب کارگران در بخش‌های مختلف صنعت نفت درگیریهایی گسترده‌ای میان کارگران و پلیس رویداد

دولت منوچهر اقبال با مشاوره سازمان بین‌المللی کار قانون کار جدید را تصویب و به مجلس فرستاد. ۱۳۳۷ در سال تصویب و جایگزین قانون قبلی که با تلاش اتحادیه‌های کارگری تصویب شده بود گردید ۱۳۳۷ اسفند ۲۶ این قانون در اصلاح قانون از خواسته‌های اصلی گروه‌های کارگری بود که سهم قابل توجهی در پیروزی انقلاب ۵۷ پس از انقلاب داشتند.

در این دوران پیش نویس‌های متعددی از جمله توسط ابوالحسن بنی صدر و احمد توکلی وزیر کار راست‌گرای دولت عملاً قانون کاری در ایران ۶۹ تا ۵۸ موسوی پیشنهاد شد که با اعتراض کارگران دولت آن را پس گرفت. طی سالهای وجود نداشت.

که اکثریت آن در اختیار جناح به اصطلاح چپ حکومت اسلامی بود قانون کار جدید تصویب شد، گرچه در مجلس سوم شورای نگهبان بدلیل آنچه که مغایرت بخش‌هایی از این قانون با احکام شرعی نامید حاضر به تایید آن نشد. نهایتاً مجمع تشخیص مصلحت نظام توسط آیت اله خمینی تاسیس و به بررسی این قانون پرداخت.

. در مجمع تشخیص به پایان رسید ۱۳۶۹ آبان ۲۹ بررسی قانون کار در

گرچه تحسن‌های کارگری در پیروزی انقلاب و فلج کردن حکومت پهلوی سهم بسزایی داشت، اما در جریان تنش‌های فعالیت اتحادیه‌های ۶۱ پس از انقلاب میان هواداران آیت اله خمینی و گروه‌های عمدتاً چپ گرا، خصوصاً پس از سال کارگری برای از بین بردن یکی از عوامل نفوذ و قدرت جریان چپ ممنوع گردید. برای پر کردن این خلأ توسط عده‌ای از اعضای شاخه کارگری حزب جمهوری اسلامی، خانه کارگر تاسیس گردید. این تشکل در راه اندازی مجدد سندیکاهای کارگری (بعنوان رقیب اصلی خود) مقاومت فراوانی به خرج می‌دهد و در راه ممانعت از تشکیل اتحادیه های کارگری مستقل از هیچ تلاشی فروگذار نیست. نمونه آن حمله به سندیکای کارکنان شرکت واحد و ضرب و شتم شدید اعضای این سندیکاست.

کارفرمایان و کارگران در تمام سالهای پس از تصویب این قانون به انتقاد از آن پرداخته و برای اصلاح آن تلاش کردند. گرچه این تلاشها بیشتر در پی منافع کارفرمایان بوده است.

۱۳۷۲ از جمله مهمترین تغییرات اعمال شده در این قانون ممنوعیت هر گونه تظاهرات کارگری بود که در سال در کشور به تظاهرات گسترده‌ای در چهاردانگه تهران و مشهد منتهی شد که ۵۰٪ تصویب شد. آن سال تورم بیش از به شدت سرکوب گردید.

در سالهای اخیر تلاشها و پیشنهادهایی از سوی برخی از مسولین جمهوری اسلامی و تشکل‌های کارفرمایی ایران جهت نفر ۱۰ اصلاح قانون برای بازتر کردن دست کارفرمایان صورت گرفته است. از جمله مجلس پنجم کارگاههای کمتر از را از شمول قانون کار بطور کامل خارج کرد. با این اصلاحیه بیش از 50 درصد از کارگران در سراسر کشور از امکان بیمه درمانی و بازنشستگی و... محروم شدند.

حالب اینجاست که قانون کار در منطقه آزاد کیش اساسن موضوعیت ندارد.

در تاریخ معاصر ایران جز در دوره کوتاهی هر گونه فعالیت سندیکایی بصورت آزاد ممنوع و یا تحت کنترل دولت بوده است. در دهه جهل دولت با ایجاد "سازمان کارگران ایران" که ریاست آن توسط وزارت کشور و سازماناطلاعات و امنیت کشور (ساواک) تعیین می‌شد بنیان راه اندازی سندیکاهای فرمایشی را گذاشت. در دوران جمهوری اسلامی نیز این سازمان به خانه کارگر تغییر نام داده و تلاش داشت تا سندیکاهای اتحادیه‌های کارگری را که از پایه‌های قدرت

با نام تحول اقتصادی اعلام کرد، با حذف یارانه‌های و پرداخت ۱۳۸۷ با اجرای طرحی که دولت احمدی نژاد در سال قانون کار که طی آن شورای عالی کار هر ساله حداقل حقوق ۴۱ نقدی بخشی از آن به بخش‌هایی از جامعه، ماده کارگران را تعیین می‌کند نیز لغو خواهد شد و کارفرمایان در پرداخت حقوق کاملاً آزاد خواهند بود.

- [1] بر اساس اطلاعات استخراج شده از منابع زیر:
مرکز آمار ایران - نتایج طرح آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار
دنیای اقتصاد - 25 اسفند 86 - کد خبر 94579 - IRN
تابناک 22 اسفند 88 - کد خبر 89981
جام جم اقتصادی - 23 اسفند 1389 شماره خبر 100838221729
عصر ایران - 25 مهر 1389 کد خبر 140937
DW - World 09.04.2009

- [2] http://khamahangy.com/index.php?option=com_content&view=article&id=19%3A-359-&catid=16%3A1389-12-24-00-20-10&Itemid=28

- [3] مرکز آمار ایران - نتایج آمارگیری نیروی کار سال 1387

- [4] <http://sabainfo.ir/newsdetail-26504-fa.html>

- [5] <http://new.parlemannews.ir/index.aspx?n=593>

- [6]

<http://www.iritb.com/DesktopModules/News/NewsView.aspx?TabID=4807&Site=nassajiemr-ouz&Lang=fa-IR&ItemID=8886&mid=15730&wVersion=Staging>

- [7] <http://www.rahana.org/archives/30243>

- [8] <http://www.ravy.ir/content5761797.html>

- [9] <http://www.irna.ir/NewsShow.aspx?NID=30141240>

- [10]

<http://www.shahreshab.com/%D8%A7%D8%AE%D8%A8%D8%A7%D8%B1/View/8252775.aspx>

<http://www2.irna.com/ar/news/view/line-8/8611087741140433.htm>[11] -

<http://www.pezhvakeiran.com/page1.php?bakhsh=zanan>[12] -

<http://irecoright.com/>[13] - بخش ویژه نامه ها – ویژه نامه روز جهانی کارگر

<http://www.eteHAD.se/artikel/2610>[14] -

[15] -

http://hambastegimeli.com/index.php?option=com_content&view=article&id=15986%3A2010-12-21-16-48-21&catid=41%3A2010-04-02-13-43-00&Itemid=79

<http://www.pezhvakeiran.com/page1.php?bakhsh=zanan>[16] -

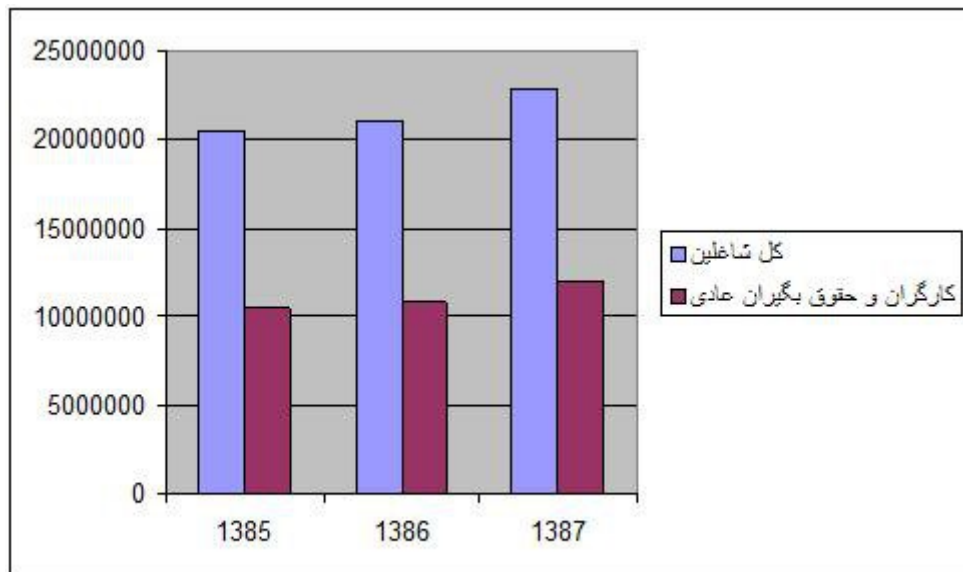
[17] همان

[18] همان

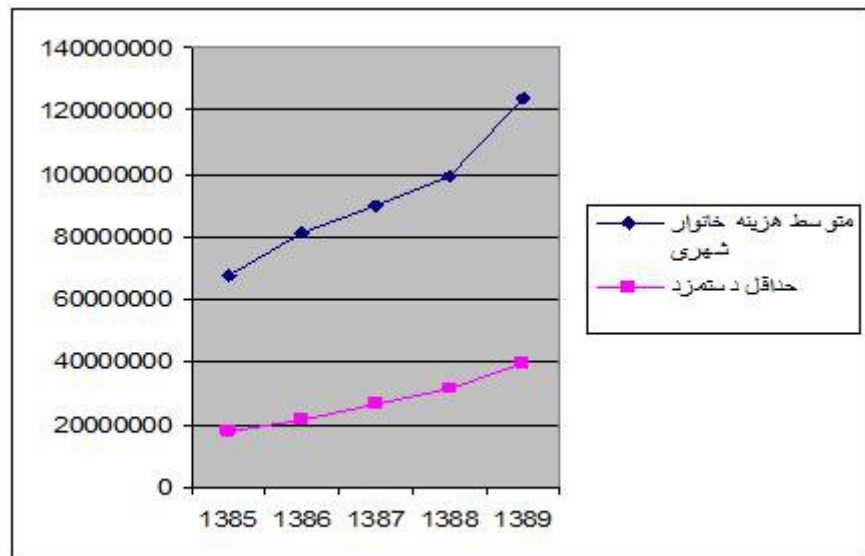
سال	کل شاعران	کارفرما	کارکن مستقل	برادو حقوق بگیر بخش خصوصی	برادو حقوق بگیر بخش عمومی	کارکن فاعلی بدون مزد	جمع برادو حقوق بگیران	فانو نگاران و معادلت علیرقیبه و مدبران	متخصصان	کارگران، کورمدان، معادلت، پرسنل، دکاسیون ها و ...
1385	20476000	1146656	6593272	6654700	3788060	2170456	10442760	593804	1597128	10422284
1386	21107000	1139778	6838668	6944203	3904795	2195128	10848998	590996	1667453	10785677
1387	22914000	1122786	7584534	7996986	4193262	2039346	12190248	549936	1787292	11892366

جدول 1 - مرکز آمار ایران - نتایج آمارگیری نیروی کار سال های 1385 - 1386 - 1387

جدول 1 - مرکز آمار ایران - نتایج آمارگیری نیروی کار سال های 1385 - 1386 - 1387

نمودار 1 - بر اساس جدول 1
نمودار 1 - بر اساس جدول 1

نمودار 2
نمودار 2

سال	نرخ بیکاری
1384	11,5
1385	11,3
1386	10,5
1387	10,4
1388	11,9

نرخ بیکاری در چند سال گذشته بر اساس داده های مرکز آمار ایران:

مدت تعویق حقوق به ماه	نام شرکت
30	ریسندگی، بافندگی و نساجی کاشان
26	ایران پتو
24	واگن پارس
21	توان بخشی الوند قزوین
20	گوشت زیاران
18	لوله سازی خوزستان
14	چینی البرز
13	صنایع مخابراتی راه دور ایران در استان فارس
11	شرکت تبریز ساختمان
10	معادن مینودشت
8	روغن نباتی شکوفه بابل
8	ریسندگی یردیس
7	پارس متال
6	ریسندگی خاور رشت
6	شهرداری آبادان
5	نوشابه سازی ساسان
5	کارخانه زرین بتا (پارسیان)
5	لاستیک البرز
4	تبد قزوین
4	شرکت مخابرات منطقه آزاد چابهار
3	شرکت تالیا
3	کارخانه چیلر سازی زهش

پرداخت به موقع این حقوق؟